

УДК: 159.9:37.013.77:37.015.31:355.23

DOI: 10.26697/ijes.2019.4.28

Формування психологічної готовності майбутніх офіцерів до виконання завдань за призначенням в процесі навчання

Доцент Стаднік А. В.¹, доцент Ващенко І. В.¹¹Харківський національний університет внутрішніх справ, Україна

Резюме

Вступ:

Сьогодні тривають бойові дії на сході України. Виконання завдань захисту Батьківщини здійснюється у екстремальних умовах, які створюють загрозу життю і здоров'ю військовослужбовців, спричиняють переживання ними подій, які виходять за рамки звичайного досвіду. Такі переживання травмують психіку і, як наслідок, приводять до зниження ефективності професійної діяльності, а іноді взагалі унеможливають подальше виконання бойових завдань. Належна фахова підготовка майбутнього офіцера значно підвищує його боєздатність та керованого ним військового підрозділу і дозволяє значно знизити кількість втрат під час бойових дій. Одним із провідних її напрямів є формування психологічної готовності майбутніх офіцерів до виконання завдань за призначенням.

Результати:

Як відомо, психологічна готовність є передумовою ефективного виконання військової діяльності. За своєю суттю – це єдність внутрішнього настрою на майбутню діяльність та інших якостей (особистісних, інтелектуальних та ін.), необхідних для її успішного здійснення. Психологічна готовність військовослужбовця до виконання поставлених завдань – це своєрідний фундамент його активних дій в майбутньому бою. Вона досягається в процесі цілеспрямованої психологічної підготовки, яка здійснюється в ході навчання і виховання у вищому військовому навчальному закладі. Основними формами формування психологічної готовності майбутніх офіцерів до виконання завдань за призначенням є: 1) заняття з предметів професійної (в тому числі бойової) підготовки, орієнтованих на розвиток необхідних психологічних якостей і станів під час моделювання психологічних факторів реального бою; 2) спеціальні форми психологічної підготовки (психотренінги, навчання прийомам психологічної саморегуляції тощо); 3) психологічна просвіта; 4) психологічне інформування або інструктаж.

На нашу думку, залежно від цільових установок потрібно розрізняти загальні та спеціальні заходи формування психологічної готовності майбутніх офіцерів до виконання завдань за призначенням. Загальні заходи формування психологічної готовності призначені створювати і удосконалювати єдині для всіх військовослужбовців психологічні якості згідно з вимогами сучасної

війни. Вона спирається на формування та розвиток політичної свідомості, патріотизму, навичок і вмінь вольової саморегуляції та стресостійкості, фізичних якостей; включають формування світогляду, цінностей, моральних норм та мотивації особистості. На нашу думку, загальні заходи формування психологічної готовності повинні здійснюватися найбільш активно на початку навчання та в кінці підготовки майбутніх офіцерів. Спеціальні заходи формування психологічної готовності до виконання завдань за призначенням спрямовані на підготовку за фахом військової діяльності. Їх потрібно проводити під час проведення польових виходів (навчань) в умовах, максимально наближених до бойових з метою розвитку у військовослужбовців спеціальних навичок, професійної уваги, пам'яті, здатності протистояти стресорам, характерним для сучасного бою. Накопичений досвід роботи з курсантами показує, що результативність формування психологічної готовності вища там, де основна увага зосереджена на здійсненні психологічного аналізу видів службово-бойової діяльності, виробленню рекомендацій по формуванню необхідних професійно-важливих якостей в процесі навчання, розробці психологічних моделей занять та навчань, створенню оптимальних рівнів психічної напруженості особового складу засобами імітації психологічних чинників при виконанні службово-бойових завдань, використання навчально-матеріальної бази бойової підготовки (тренажерів, бойової зброї, стрільбищ та ін.).

Висновки:

Отже, зростання ролі психологічних чинників у сучасних війнах і локальних конфліктах вимагає якісно формувати психологічну готовність майбутніх офіцерів до виконання завдань за призначенням в процесі навчання у вищому військовому навчальному закладі. Це дозволить забезпечити високу його боєздатність та боєздатність керованого ним військового підрозділу, значно знизити кількість втрат під час бойових дій і сформувати психічну стійкість до психотравмуючих факторів сучасної війни.

Інформація про авторів:

Стаднік Анатолій Володимирович – кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри військової підготовки, Харківський національний університет внутрішніх справ, Харків, Україна.

Наукові інтереси: тактична медицина, психологія, освіта; <https://orcid.org/0000-0002-1472-4224>.

Ващенко Ігор Владиславович – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри військової підготовки, Харківський національний університет внутрішніх справ, Харків, Україна.

Наукові інтереси: психологія, педагогіка; військова освіта; <https://orcid.org/0000-0002-1444-7538>.

Автор-Кореспондент:

Стаднік Анатолій Володимирович

Email Автора-Кореспондента:

stav1963@ukr.net